

Nuuk Købmandshandel A/S

Narsaviaq 26 * Postboks 60 * 3900 Nuuk * tlf. adm. 34 85 10

*Kamik Minimarked * Kamik Centermarked * Kamik Deres Tankbutik * Kamik Nukøb *

* Kamik Deres Tank **Trolles Tank* Kamik Slagter *

Cafe Wok* Isikkivik grill & take away * Restaurant Bones * Grill & Pizza bar *

Kamik administration

Naalakkersuisut
Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik
Postboks 1160
3900 Nuuk

Sendt som e-mail til: pn@nanoq.gl, lich@nanoq.gl og eaca@nanoq.gl

Nuuk den 22.01.2025

Høringssvar vedr. anbefalinger til en flerårig evidensbaseret alkoholpolitik.

Nuuk Købmandshandel A/S skal indledningsvist hermed takke for muligheden for at bidrage til en fælles fremtidig alkoholpolitik.

Vi har særligt noteret os, at Departementet for Sundhed i henhold til opdrag fra Inatsisartut arbejder ud fra disse fokusområder:

- Evidens
- Fokus på Børn
- Økonomi
- Inddragelse

Og vi har naturligvis også noteret os, at "målet med anbefalingerne er ikke at afskaffe individets ret og frihed til at købe og indtage alkohol, men derimod at sikre den opvoksende generations ret og frihed til ikke blive skadet af voksnes brug af alkohol".

Vores bemærkninger til det fremsendte forslag til en politik vil tage udgangspunkt i Departementet for Sundheds fokusområder, idet bemærkningerne neden for primært vil være rettet imod anbefaling 1 om indførelse af et offentlig kontrolleret alkoholmonopol.

Evidens

Det fremgår af den fremsendte politik, at politikken baserer sig på WHO's anbefalinger til en evidensbaseret og omkostningseffektiv alkoholpolitik. Det synes ikke i litteraturhenvisningerne til forslaget at være henvist til netop evidensbaseret og omkostningseffektiv alkoholpolitik udfærdiget af WHO, men der er i litteraturhenvisningerne henvist til diverse udgivelser fra WHO, og det lægges til grund, at det er med afsæt i de pågældende henvisninger at politikken er udformet.

Nuuk Købmandshandel A/S lægger til grund, at det særligt er SAFER initiativer fra WHO, der har dannet baggrund for den politik, der er sendt i høring, og det bemærkes i den forbindelse at SAFER-initiativerne lægger vægt på følgende i deres arbejde

- Strengthen – Styrkelse af hindringerne for tilgængelighed
- Advance – forøg tiltag imod promillekørsel
- Facilitate – øg mulighederne for behandling og indgriben
- Enforce – forbud imod reklame for alkohol
- Raise – øg priserne/hæv tolden

For så vidt angår det første forhold – styrkelse af hindringerne for tilgængelighed, så fremgår det af WHO's materialer, at der bl.a. kan ses på:

- Licenssystem, således det kræver en særskilt tilladelse at få lov at sælge alkohol
- Regulere antallet af udsalgssteder
- Regulere åbningstider
- Lovgiv om minimumsalder for at købe og indtage alkohol
- Forbud mod indtagelse af alkohol i det offentlige rum

(*The Technical package SAFER – a world free from alcoholrelated harms
<https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/330053/9789241516419-eng.pdf?sequence=1>)

Der er på INTET sted i det tilgængelige materiale fra WHO angivet, at WHO anbefaler på en evidensbaseret baggrund, at detailhandel med alkohol helt skal afskaffes og erstattes af et offentligt ejet monopol, således som det er anført i den fremsendte politik. Det lægges til grund, at der i den fremsendte politik er sket en udvidet tolkning af ovenstående anbefalinger, hvilket bør specificeres.

Det fremgår af politikken, at man ønsker et offentlig kontrolleret alkoholmonopol for at sikre fuld offentlig kontrol (!).

Derudover anføres det, at en offentlig alkoholmonopol er mest effektiv i forhold til at sikre bl.a.:

- At aldersgrænsen for køb af alkohol håndhæves
- At alkohol adskilles fra andre varer i butikkerne
- Begrænsninger af åbningstid
- Håndhævelse af forbud mod markedsføring

Disse forhold overholdes allerede i detailhandels, og det synes ikke at være nærmere begrundelser i den fremsendte for hvorfor disse forhold mere effektivt kan sikres i et alkoholmonopol.

Derudover er det anført bl.a.:

- At den enkelte frit kan købe alkohol i et neutralt miljø
- At der er folkesundheden der sætter rammerne for salg af alkohol

Hvorledes dette fremmes bedre i et alkoholmonopol synes ikke at fremgå.

Henset til at man vælger at kalde politikken for evidensbaseret, synes det en smule uhensigtsmæssigt, at der er flere oplysninger og henviser i politikken der fremstår subjektive og uden relevant evidens.

Fra detailbranchen ønsker vi, at følgende faktuelle forhold bør indgå som minimum i baggrundsmaterialet for udfærdigelse af en alkoholpolitik.

- Det er ikke muligheden for salg af alkohol, der er afgørende for den misbrugendes misbrug. Det er bagvedliggende årsager, der fordrer den enkelte borger til at søge alkohol, typisk med henblik på at dulme følelser eller tanker. Den misbrugende skal nok sørge for at få fat i alkohol eller andre stoffer
- Erfaringerne fra nedlukningsperioden i 2020-2022 (Covid-19) viser, at de personer, der havde behov for alkohol, skaffede det herunder også af ikke legal vej.
- Import af alkohol er fra 2000 til 2022 faldet med hvad der svarer til 32%, og indtagelse af liter alkohol pr. indbyggere ligger tæt på – og endda under mange steder – af de lande i Norden der har alkohol monopol.
- Det er generelt erfaringerne fra butikkerne, at når der er mindre adgang til alkohol, så stiger slaget af hash, hvilket detailbranchen mærker, idet der sker en stigning i butikstyverier fra personer, der har brug for at skaffe finansiering af deres hashkøb.

Fokus på børn.

Nuuk Købmandshandel A/S har ikke indvendinger eller suppleringer til politikkens bemærkninger i forhold til at fokus skal være på børn.

Nuuk Købmandshandel A/S bakker naturligvis op om, at alle børn har ret til en tryk barndom, hvor de ikke udsættes for hverken vold eller seksuelle krænkelser.

Økonomi

Det fremgår af høringsmaterialet at anbefalingerne er valgt fordi de anses for at være omkostningseffektive.

Dette forhold er ikke nærmere uddybet i materialet, og det fremgår således ikke helt, hvad der menes med omkostningseffektiviteten, hvorledes den opnås, og hvad der eventuelt er sammenlignet med.

I forhold til omkostninger generelt, så blev der i 2023 vedtaget en ophævelse af emballagebekendtgørelsen, hvor det bærende argument fra Råstof og Erhvervsudvalget var, at man ønskede at ophæve det de facto monopol på øl og kulsyreholdige læskedrikke, som der var givet særligt til Nuuk Imeq som følger af emballagereglerne. Det blev i bemærkningerne særligt fremhævet, at man ønskede konkurrence på området dels med henblik på en større og mere varieret udbud og dels med henblik på omkostningsreduktion med billigere priser til følge.

(https://ina.gl/media/x3bpls5o/pkt86_em2022_bf33_emballage_bet_2beh_da.pdf)

Det må lægges uden for enhver rimelig tvivl, at indførelse af en offentligt alkoholmonopol vil reducere variationen af udbudt betragteligt, og således være i direkte modstrid med de politiske motivationer, der var at ophæve emballagebekendtgørelsen med virkning fra 1. januar 2024, altså for kun lige et år siden.

Hertil komme generelle politiske ønske om at konkurrenceudsætte flest mulige i forhold til Grønland.

Det er en generel antagelse at et åbent og liberalt marked for salg af alkohol ofte vil føre til lavere priser og bedre kvalitet ligesom et ikke-monopoliseret marked vil være mere agilt og tilpasningsparat i forhold til forbrugernes ønsker, og således vil være mere egnet til at differentiere udbuddet og kvaliteten af de varer, der sælges. Dette vil fortabes ved oprettelse af et alkoholmonopol.

En af de bærende søjler for Grønlands økonomi forventes i fremtiden bl.a. at være turisme og i dette indeholdes også foodie-turisme, der stiller krav til eksklusivitet både i forhold til mad men også drikke. Såfremt de grønlandske madsteder fremover er henvist til alene at foretage indkøb af alkoholiske drikkevarer via et offentligt monopol, hvor deres konkurrenter kan købe og dermed tilbyde præcis de samme varer, forhindres den enkelte næringsdrivende inden for turismebranchen i at differentiere sit produkt og tilbyde den eksklusivitet og særlige oplevelse der kan være i at få det perfekte måltid at gå op i en treenighed mellem mad, drikke og venue.

Det bemærkes supplerende, at det generelt er et politisk ønske i Grønland, at det motiveres til selvstændighed herunder selvstændighed og iværksætteri inden for udvikling af fødevarer. Dette har de senere år afstedkommet både mikrobryggerier og mindre udsalgs- og skænkingssteder med salg af egne produktioner herunder produktioner, der indeholder alkohol. Disse produktioner vil være særligt udsatte for nedlukning, såfremt der gennemføres et alkoholmonopol, hvilket vil medføre tab af arbejdspladser og økonomiske potentialer for Grønland.

For så vidt angår økonomi i øvrigt fremgår det af det fremsendte forslag, at landskassens samlede udgifter til misbrug i 2015 er beregnet til mellem 267 mio. og 333 mio. kr., men indtægter i 2023 er 214 mio. kr. Man har således sammenholdt tal der ligger forskudt med 8 år og i øvrigt ikke redegjort nærmere for, om udgifterne til misbrug alene er udgifter til alkoholmisbrug eller om der også ligger anden misbrugsbehandling i tallene herunder også om der er indregnet andre samfundsgavnige sideeffekter af behandlingen. Den økonomiske gennemgang fremstår voldsomt unuanceret.

Nuuk Købmandshandel A/S kan generelt tiltræde, således som det fremgår af side 5 i det fremsendte materiale, at der er behov for yderligere analyse og økonomiske beregninger i forbindelse med udarbejdelsen af fremtiden alkoholpolitik.

Nuuk Købmandshandel skal i denne forbindelse venligst henstille til, at man nærmere undersøger:

- De økonomiske konsekvenser indførelsen af at alkoholmonopol vil have for det eksisterende erhvervsliv herunder for arbejdspladser og muligheder for vækst.
- Hvad indførelsen af et alkoholmonopol vil medføre af indflydelse på forbrugerprisindexet
- Hvad indførelsen af et monopol må forventes at have for illegal import og salg af alkohol
- Hvad indførelse af alkoholmonopol vil have af betydning for salg af hash og andre rusmidler
- Hvorledes et alkoholmonopol skal administreres af KNI A/S i de konkurrenceudsatte byer, hvor KNI A/S i dag ikke er til stede, samt hvilke betydninger det må forudsættes at have eksisterende detailliv samt på initiativet til at starte detail i de konkurrenceudsatte byer

Man kunne jo nemt få den tanke, at man ønsker at give den hjemmestyre ejet virksomhed KNI (Pilersuisoq) en ny indtægtskilde for at sikre virksomhedens rentabilitet, nu hvor de flere gange i pressen og i forbindelse med udgivelse af årsregnskab har meldt ud, at deres eksistensgrundlag er truet grundet ophævelse af emballagebekendtgørelsen, og dermed tab af en lukrativ distributionsaftale med Nuuk lmeq, tab af Duty-Free omsætning i Kangerlussuaq og stor tilbagegang på engrosomsætning.

At give KNI (Pilersuisoq) retten til at drive alkoholmonopolvirksomhed kunne så være en måde til at sikre dem en indtjening på bekostning af det private erhvervsliv, **som for mange vil få store problemer med at overleve en så voldsom ændring i handlen som at forbyde salg af alkohol i den private sektor.**

Hermed vil det igen lykkes at flytte forretningsområder fra en forholdsvis velfungerende privat sektor til det offentlige.

Inddragelse

Som ovenfor nævnt takker Nuuk Købmandshandel A/S for muligheden for at bidrage med dette høringssvar til den kommende alkoholpolitik.

Vi har tidligere deltaget i møder mellem Departementet for Sundhed og detailbranchen – møder som vi fortsat gerne deltager i. Til disse møder har åbningstider, aldersgrænser, reklame og priser været diskuteret, hvilket detailbranchen altid har været imødekommende overfor.

Det er naturligvis vore forhåbninger at den samarbejdsvilje, vi har udvist overfor myndighederne også honoreres med en lydhørhed over for ovenstående input, som vi naturligvis gerne uddyber såfremt der må være et ønske herom.

Konklusion

Nuuk Købmandshandel A/S bakker op om de tiltag, der kan begrænse at folk bliver fristet til køb af alkohol (reklame, kampagne) samt de tiltag omkring aldersgrænser og evt. mindstepriser der lægges op til i den fremsendte politik. Vi bakker IKKE op omkring oprettelse af et monopol da vi ikke tror på, at dette har en reel sundheds- og velfærdsfremmende betydning kan begrunde de samfundsøkonomiske omkostninger og konsekvenser for det forventede udbud.

Ligeledes vil vi nævne, at vi har læst Grønlands Erhvervs kommentarer og støtter disse tillige med kommentarerne fra henholdsvis Brugseni og Pisiffik.

Med Venlig Hilsen

Erik Brogaard
Direktør
Nuuk Købmandshandel